

Juni 2011

Jaargang 3, nummer 3

In dit nummer

- Noorderplantsoen
- Open Ontwerp Lab Haskerveen
- Biobased materialen in GWW
- Onderzoek naar CO2 footprints
- Aanjagers biobased society
- Biobrandstoffen van niche naar normaal

Noorderplantsoen

Iedereen die wel eens bij ons is geweest weet van onze mooie ligging aan het Noorderplantsoen in Groningen. Zeker in deze tijd van het jaar is het Noorderplantsoen vaak een bruisende groene oase. Overall zie je mensen bezig met van alles en nog wat. Bij KNN ontlent we daar veel lol en energie aan.

Deze energie kunnen wij op onze beurt weer nuttig inzetten in de projecten die wij uitvoeren. Zoals op het gebied van duurzame biobrandstoffen. Donderdag 16 juni jl. was ik bij de afsluitende bijeenkomst van het ADORE IT project. Deze dag vervulde mij met trots omdat KNN zowel in de projectontwikkeling als in de uitvoering een belangrijke rol heeft mogen spelen. Bovendien hebben wij voor de provincie Groningen inmiddels een internationaal vervolproject ontwikkeld. Ook daarover kunt u in deze Nieuwsbrief lezen.

Er is méér in de biobased economy dan (duurzame) transportbrandstoffen. De nodige aandacht gaat momenteel uit naar de bioplastics; de biopolymeren. Noord Nederland beschikt over een aantal bedrijven die het in hun mars hebben om de regio op dit gebied prominent op de kaart te zetten. Samen met onder andere deze bedrijven hebben wij het afgelopen jaar gewerkt aan het ontwikkelen van een grensoverschrijdend project. Dit project beoogt niet alleen om biopolymeren voor bepaalde toepassingen te ontwikkelen, maar ook om ze in een praktische industriële omgeving te testen.

En dat is nu juist wat deze tijd zo interessant en uitdagend maakt. We merken overal dat het momentum dáár is om concreet te worden. Bedrijven en overheden willen niet langer op planniveau blijven steken. Dat zien we vooral in de biobased economy, of beter

gezegd de biobased society. In mindere mate zien we dit gebeuren in de bestaande woningvoorraad, waar de uitdagingen minstens zo groot zijn. Ik ben er echter van overtuigd dat ook daar corporaties, gemeenten en private partijen elkaar op korte termijn zullen vinden teneinde onze woonwijken op een duurzame wijze toekomstbestendig te maken.

Al met al meer dan genoeg te doen. Ik hoop op een prachtige zomer, zodat het Noorderplantsoen ons zal blijven voorzien van de daarvoor benodigde energie.

Cor Kamminga

Directeur

Open Ontwerp Lab Haskerveen

In opdracht van de gemeente Skarsterlân heeft KNN een tweedaags ontwerpplab georganiseerd. Onder hoge tijdsdruk hebben ondernemers, experts en overheid gezamenlijk een plan van aanpak uitgewerkt voor de duurzame doorontwikkeling van het bedrijvenpark Haskerveen & Het Kanaal nabij Heerenveen. De groep heeft specifieke kansen geïdentificeerd om bestaande bedrijvigheid te vergroenen en nieuwe business te ontwikkelen op het gebied van de biobased economy. Een drietal kansen voor de korte termijn – uitbouw van de groen gas

hub, realiseren van groen gas tankstations en directe levering van groen gas aan een ondernemer op het terrein – zijn na afloop van het Lab opgepakt door verschillende ondernemers in samenwerking met gemeenten Skarsterlân en Heerenveen. Het Open Ontwerp Lab biedt daarnaast concrete handvatten aan de beide gemeenten ten behoeve van bedrijfsacquisitie en het positioneren van het bedrijventerrein in de markt. Er is een stevige basis gelegd voor doorontwikkeling van het terrein tot BioBased Businesspark!

Het Open Ontwerp Lab is een product van KNN, bedoeld voor het ontwikkelen van economische duurzaamheidsinitiatieven. Uniek daarin is de manier waarop bedrijven direct worden betrokken in het ontwikkelproces zodat na afloop van het Lab draagvlak ontstaat voor het daadwerkelijk uitvoeren van deze initiatieven.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Onno de Vegt
Tel. 050-317 55 51 of via o.m.devegt@knnadvies.nl

Afstudeeronderzoek:
Verduurzaming in :
grond-, weg- en
waterbouwsector

Biobased materialen in grond-, weg- en waterbouw

Mijn naam is Anne Venema en van juni t/m oktober 2011 ben ik bij KNN bezig met een afstudeeronderzoek voor de master Energy & Environmental Sciences. In dit onderzoek zal ik mij richten op duurzaamheid van de grond-, weg- en waterbouwsector (gww-sector). Om deze sector duurzamer te maken kan de overstap naar het gebruik van biobased materialen interessant zijn. In mijn onderzoek

zal ik eerst uit gaan zoeken welke biobased materialen toegepast kunnen worden. Daarvoor wordt de kwaliteit van mogelijke biobased materialen beoordeeld aangezien het noodzakelijk is dat de kwaliteit niet onder doet aan die van reeds gebruikte materialen. Ook is het belangrijk dat de geografische en economische aspecten het toelaten dat grondstoffen regionaal geproduceerd en verwerkt

kunnen worden. Vervolgens zal ik gaan beoordelen wat de milieu-impact is en deze vergelijken met die van conventionele materialen. Al met al verwacht ik zo een goed beeld te krijgen over hoe de gww-sector duurzamer kan worden door het toepassen van biobased materialen.

Voor meer informatie
Anne Venema
Tel 050-317 55 50 of via
a.venema@knnadvies.nl

Onderzoek naar CO2 Footprints

Het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen – en met name CO2 – wordt steeds meer een prioriteit voor burgers, overheden en bedrijven. De overheden stimuleren bedrijven door bij haar inkopen duurzaamheid als criterium mee te nemen. Als gevolg hiervan zullen de leveranciers aan de overheid eisen gaan stellen aan haar leveranciers. Op deze manier wordt duurzaamheid steeds verder upstream in de keten een criterium. CO2 is een

belangrijk criterium bij duurzaam inkopen en met een CO2 footprint kunnen bedrijven hun “schoonheid” op een transparante manier communiceren.

KNN heeft recentelijk voor FMC en Zeolyst een CO2 footprint uitgevoerd. Deze footprints geven de bedrijven inzicht in hun CO2 uitstoot en handvatten om deze uitstoot te verkleinen. De footprint kijkt niet alleen naar de eigen bedrijfsprocessen, maar ook naar mogelijkheden om het

CO2-profiel van de hele keten te verbeteren. Zo krijgen de bedrijven de mogelijkheid om hun eigen CO2 footprint te verbeteren door grondstoffen of utilities met een beter CO2 profiel in te kopen. De CO2 footprints zijn aan FMC en Zeolyst aangeboden door de Provincie Groningen.

Voor meer informatie
Niels Schenk
Tel 050-317 55 58 of via
n.j.schenk@knnadvies.nl

Aanjagers van de Biobased Society

In onze Nieuwsbrief van november 2010 kondigden we aan dat KNN, Bioclear en Noordtij de krachten hebben gebundeld om in Noord Nederland de biobased economy dichterbij te brengen. Of beter gezegd, de biobased society. Sindsdien hebben we concreet invulling gegeven aan deze ambitie. Hiertoe hebben we samen met de NOM het platform ‘Aanjagers van de biobased society’ in het leven geroepen. Op 30 maart jl. organiseerden we als platform

een succesvolle aftrapbijeenkomst. De kern van deze bijeenkomst werd gevormd door inspirerende inleidingen door de heren Bruggink, Keurentjes en Schoot Uiterkamp. Naar aanleiding daarvan vond een levendige, interessante en motiverende discussie plaats over de kansen en mogelijkheden in Noord Nederland van en voor een biobased society. Met de uitkomsten van deze dag scherp op het netvlies zoeken de vier betrokken partners nu naar praktische vervolgstap

pen. Dit doen we in nauw overleg met marktpartijen en met de (provinciale) overheden. U kunt de verdere voortgang hierin volgen via www.biobased-society.nl

Voor meer informatie
Cor Kamminga
Tel 050-317 55 52 of via
directie@knnadvies.nl

Biobrandstoffen van niche naar normaal

Op 16 juni 2011 is op het landgoed Nienoord de afsluitende conferentie gehouden van het EU biofuelproject ADORE IT. Dit mede vanuit het IEE programma gefinancierde project duurt officieel nog tot 1 september 2011 en wordt gecoördineerd door de provincie Groningen. KNN levert hiervoor al sinds de start van het project in september 2008 de projectleider

Het project ADORE IT is dus (bijna) afgerond. Is er ook iets bereikt? Jazeker. De positie van biobrandstoffen in de deelnemende regio's – waaronder de provincie Groningen – is verbeterd, gelet op zaken als berichtgeving in de media, belangstelling vanuit dealers en leasemaatschappijen en de aantallen vulpunten en voertuigen. Biobrandstof, in het bijzonder groen gas, wordt een heel normaal product.

Toch liggen er nog genoeg uitdagingen, zowel voor andere brandstoffen als voor groen gas zelf. Het aandeel (overige) biobrandstoffen zou sneller kunnen stijgen, bijvoorbeeld door het gebruik van high blends zoals E85 (bio-ethanol), pure plantaardige olie of B100 (biodiesel) en door toename van het aantal vulpunten voor deze brandstoffen. Daarnaast zou het aantal voertuigen groen gas sneller kunnen stijgen dan nu het geval is. Hiervoor is een gelijk (fiscaal) speelveld voor alle biobrandstoffen essentieel.

Er zijn dus voldoende redenen om door te gaan met de inspanningen. KNN heeft in opdracht van de provincie Groningen een vervolgvorstel ontwikkeld binnen IEE, specifiek gericht op groen gas. Vrijwel alle partners binnen het huidige ADORE IT project waren het er namelijk over eens dat groen gas vooralsnog de meest kansrijke biobrandstof is. Ook is het accent meer dan in ADORE IT gelegd op de aanbodkant. Het zekerstellen van voldoende groen gas voor transport wordt in toenemende mate belangrijk met het oog op de toenemende vraag vanuit andere sectoren naar (al dan niet tot groen gas opgewaardeerd) biogas.

In korte tijd is het KNN gelukt om het projectvoorstel inhoudelijk vorm te geven en tevens nieuwe partijen te betrekken bij het bestaande projectteam. Uiteindelijk is een consortium samengesteld van 10 partijen uit 6 regio's. Eind november 2011 valt de beslissing of het voorstel geselecteerd wordt door de Europese Commissie.

Voor meer informatie Wouter Jan van den Berg, 050-317 5551 of w.j.vandenberg@knnadvies.nl

KNN

Werfstraat 5
9751 VN Groningen
Tel: (050) 317 55 50
E-mail: info@knnadvies.nl

Colofon

KNN is een onafhankelijk onderzoeks- en adviesbureau, gelieerd aan de Rijksuniversiteit Groningen. Wij zijn gespecialiseerd in het ontwikkelen van vernieuwende oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken.

Wilt u anderen aanmelden voor de KNN Nieuwsbrief of een e-mailadreswijziging doorgeven, dat kan naar info@knnadvies.nl, daar kunt u zich ook afmelden.

Meer informatie over KNN kunt u vinden op onze website: www.knnadvies.nl

www.knnadvies.nl